

64 ยุทธจักร...นักคิด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชต ชมภูนิช
ratchot@gmail.com

หนทางนำไปสู่การพัฒนาความคิด (สร้างสรรค์) ของตนเอง นอกเหนือจากพรแสวงจากการอ่าน การศึกษาความรู้ การฝึกหัดสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัว และพรสวรรค์จากการมีมุมมองที่แตกต่างจากคนทั่วไป มาตั้งแต่เด็ก การเรียนรู้คุณลักษณะและพฤติกรรมของนักคิดผู้ยิ่งใหญ่ของโลก เพื่อนำมาเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจของตัวเอง ในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าตามบทบาทของตนเอง เพราะการศึกษาถึงคุณลักษณะของคนต้นแบบ เปรียบเสมือนการเดินทางที่มีแผนที่ และช่วยให้เราค้นพบว่า เรามีคุณลักษณะใดที่เด่นที่สุดที่เราต้องทุ่มเทพัฒนาให้ดีที่สุดต่อไป

สถาปนิกทุกสาขาวิชาชีพและผู้จบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมล้วนแล้วแต่ได้รับการยอมรับว่าเป็นนักคิดด้วยมาตั้งแต่รำเรียนกันในระดับมหาวิทยาลัย และต่อมาในการปฏิบัติวิชาชีพของตนเองการใช้ความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาหรือระหว่างการทำงาน ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานและวิธีการแก้ปัญหาให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้มากที่สุด วิธีคิดของผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นสถาปนิกทุกสาขาถือเป็นสิ่งที่นำมาเผยแพร่เป็นแนวทางให้สังคมวิชาชีพได้ศึกษาและต่อยอดความคิดอันจะเป็นผลเชิงบวกต่อวิชาชีพในภาพรวมต่อไป

สุดยอดนักคิดของโลกแต่ละท่านที่นำมารวบรวมไว้จะมีบุคคลิกนิสัยเด่นที่ช่วยให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนาตนเองแตกต่างกันออกไป เช่น ความมุ่งมั่น อดทน ความเชื่อมั่นในตนเอง รักความท้าทาย มีความกล้าหาญที่มากกว่าคนปกติธรรมดา และสิ่งสำคัญคือ การพัฒนาทักษะด้านที่เป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง หรือมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลลัพธ์แห่งความคิดของเรามีประโยชน์ต่อสังคมและโลก เรามาดูวิธีคิด และการฝึก (หัด) คิดของนักคิดระดับโลกกันเลยดีกว่า

ต้นแบบนักคิด	พฤติกรรมนักคิด	กิจกรรม (ฝึก) นักคิด
<p>Plato</p> <p>นักปรัชญาชาวกรีก ผู้ริเริ่มหลักการคิด และพัฒนาระบบการเรียนรู้และการศึกษาอย่างเป็นระบบ</p> 	<p>เชื่อมั่นในพลังแห่งปัญญาจากการเรียนรู้พัฒนาอยู่ตลอดเวลา เป็นคนแรกที่กล่าวถึงสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) และวิธีการจัดการความคิดอย่างเป็นระบบกรรมวิธีที่พลาโตใช้ในการเรียนรู้ไม่จำจบ คือ การตั้งคำถามไปเรื่อยๆ</p>	<p>วิธีการง่ายๆ ในการปลูกจิตวิญญาณแห่งการเรียนรู้ให้ตื่นขึ้น คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองด้วยการใช้เวลาสงบๆ ตั้งคำถามเกี่ยวกับตัวเองให้ครบ 100 ข้อ หลังจากนั้นให้จดหมวดหมู่คำถาม เพื่อนำไปสู่วิธีการบริหารจัดการตัวเองในประเด็นต่างๆ ต่อไป</p> <p><i>การหัดคิดเรื่องของตนเอง เป็นการเริ่มต้นไปสู่การคิดในเรื่องอื่นๆ ให้ดียิ่งขึ้น</i></p>
<p>Leodardo DAVINCI</p> <p>ศิลปินชาวอิตาลี ผู้เขียนภาพโมนาลิซา ริเริ่มการเขียนภาพ Perspective และคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ มากมายในโลก</p> 	<p>มีความสามารถในศาสตร์หลายด้าน มีความกระตือรือร้นสนใจ ใคร่รู้ตลอดชีวิต แสดงให้เห็นว่าคนมีศักยภาพในการเรียนรู้ได้ไม่จำกัด</p> <p>ไม่เคยมีความกลัวหรือข้อจำกัดในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไม่เคยจำนนต่ออุปสรรคหรือข้อจำกัดในการขัดขวางการเรียนรู้</p> <p>มีวิธีการจัดการความคิด และเรียนรู้ด้วยการกระทำ และการจดบันทึกตลอดเวลา</p>	<p>สำรวจตัวเองว่า มีการเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ จากความสนใจของตนเองว่ามีเรื่องใดบ้าง</p> <p>มีนิสัยนักทำ ชอบลงมือปฏิบัติ เรียนรู้จากการทำ มีศักยภาพในการมองโลกแบบองค์รวมและผสมผสานความคิดระหว่าง IQ กับ EQ</p> <p><i>จดบันทึกความคิดของตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและเรียนรู้</i></p>
<p>Nicolas CORPERNICUS</p> <p>นักบวชชาวโปแลนด์ ผู้ค้นพบว่าโลกมิได้เป็นศูนย์กลางของจักรวาล</p> 	<p>เปลี่ยนความเชื่อเดิมในยุค 1,000 ปีก่อนหน้า เกี่ยวกับจักรวาลและโลก มีความกล้าหาญและซื่อสัตย์ต่อความจริงที่ค้นพบแม้จะขัดกับหลักแห่งความเชื่อเดิม</p> <p>เปิดวิสัยทัศน์เรื่องโลกทัศน์ เพื่อนำไปสู่การขยายขอบเขตความคิดของคนในยุคหนึ่ง และมีกุศโลบายที่ชาญฉลาดในการเปลี่ยนแปลง</p> <p>กล้าเดินออกจากกรอบแนวคิดเดิมเพื่อค้นหาความจริงใหม่ด้วยตัวเอง</p>	<p>สำรวจตนเองว่าเป็นคนยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงหรือตอบรับแนวความคิดใหม่แห่งยุคสมัยหรือไม่ หรือศึกษาแนวทางการทำงาน หรือทดลองทำโครงการอย่างน้อยหนึ่งอย่างให้สำเร็จด้วยตนเอง</p> <p><i>ทำตัวเป็น Change Agent ด้วยตนเองและเผยแพร่แนวคิดสู่คนรอบข้าง</i></p>

ต้นแบบนักคิด	พฤติกรรมนักคิด	กิจกรรม (ฝึก) นักคิด
Albert EINSTEIN นักวิทยาศาสตร์ชาว ยิว ผู้ค้นพบทฤษฎีสัมพัทธภาพ	นำจินตนาการมาใช้กับโลกวิทยาศาสตร์ ที่เคยเชื่อว่าหลักเหตุผลเท่านั้นที่ถูกต้องหรือได้รับการยอมรับ ทักษะการคิดด้วยการสร้างภาพจินตนาการ เป็นลักษณะเด่นและแนวทางการค้นคว้าที่สำคัญที่สุดของไอน์สไตน์ แทนที่จะทำการ คิด หรือ ค้นคว้าในห้องทดลองวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียว หรืออาจกล่าวได้ว่า เขา ค้นคว้าแนวคิดหรือองค์ความรู้จากห้องทดลองที่เรามีกันทุกคน สิ่งนั้นก็คือ สมอของเรา	มองหากิจกรรมหรือโจทย์ที่เชื่อว่าต้องใช้ตรรกะในการ แก้ไขปัญหา มาลองเปลี่ยนเป็นการใช้จินตนาการหรือแนวทาง วิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ใช้เวลาว่างฝึกฝนจินตนาการผ่านชีวิตประจำวัน เช่น ปากกาน้ำดื่มหมดใช้ทำอะไรได้ หรือแก้วน้ำสามารถใช้ประโยชน์อะไรได้

Pablo PICASSO ศิลปินชาวสเปน ผู้สร้างผลงานศิลปะด้วยแนวคิด Cubism	เป็นขบถต่อความสำเร็จของตนเอง เพื่อสร้างเสรีภาพ ในการแสวงหาความท้าทายใหม่ทำให้โลกเข้าใจความสำคัญของการคิดสร้างสรรค์ ไอเดียมากกว่าการยึดติดรูปแบบ ฝีมือ หรือเทคนิคในการนำเสนอ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง เชื่อมันว่าฝีมือเกิดจากการฝึกฝนและพัฒนา มากกว่าพรสวรรค์	สำรวจตัวเองว่า มีความกล้าที่จะทำอะไรใหม่ๆ ที่ขัดแย้งกับวิธีการเก่าๆ โดยไม่กลัวล้มเหลวหรือไม่ หรือพิจารณา ทบทวนว่าตนเองมีกิจกรรมหรือความสนใจใดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยาวนาน พิจารณาว่าสิ่งดังกล่าวมีพัฒนาการเป็นอย่างไร และสามารถนำไปพัฒนาต่อได้ อย่างไร คิดนอกกรอบจากของเดิม ฝึกฝน ฝึกฝน และฝึกฝน
--	--	---

หนทางลัดสู่...นักคิด

จากการประมวลพฤติกรรมของนักคิดต่างๆ ช่างต้นและจากนักคิดคนสำคัญๆ ของโลก เช่น คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส, มหาตมะ คานธี, ซิกมันด์ ฟรอยด์ ฯลฯ จะมีนิสัยร่วมกันหลายประการ อาทิ มีความเป็นขบถสูง เป็นตัวของตัวเอง เป็นคนช่างประดิษฐ์คิดค้น เป็นผู้มีวิสัยทัศน์เป็นผู้มีแรงขับเคลื่อนและแรงดลใจ (Passion) สูงเพื่อนำไปสู่หนทางแห่งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เราจะสามารถสรุปเป็นพฤติกรรม (ลัด) นำไปสู่ความเป็นอัจฉริยะทางความนักคิดเหมือนนักคิดเหล่านี้ได้ดังนี้

- กำหนดโคตรหาเรื่อง...ใหม่ เพื่อฝึกฝนการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในชีวิตให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ฝึกหาความจริงในสิ่งเล็กๆ เช่น โฆษณา เพื่อเพาะบ่มนิสัยช่างสังเกตและการผสมผสานเรื่องราว
- เปลี่ยนนิสัยประจำ ความเคยชิน เพื่อกระตุ้นการทำงานของสมอง และไม่ให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างอัตโนมัติจนเกินไป
- หมั่นอ่านหนังสือแนวใหม่ๆ จากปกติ เพื่อเปิดโลกทัศน์และพรมแดนการรับรู้ใหม่ อันจะเป็นประโยชน์
- หมั่นเสริมอาหารสมอง เติมเต็มความสมบูรณ์ด้านอาหาร โภชนาการ และเสริมสร้างสุขภาพกายและใจ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับโอกาสอยู่เสมอ
- ฝึกทักษะการวิเคราะห์ เพื่อลับสมองให้เฉียบคมอยู่เสมอ และนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ
- สร้างคลังสมอง หรือ Data Mining ของสมองตัวเอง สะสมองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อนำมาใช้งานได้ตลอดเวลา
- รักการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการรับรู้ เพราะการเปลี่ยนแปลงสถานที่และพฤติกรรมปกติในชีวิตประจำวัน จะทำให้ประสาทการรับรู้ตื่นตัว
- บันทึกความคิดเสมอ การจดบันทึกในสมุดหรือกระดาษหรืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ จะทำให้เรามีเวลาคิดและพิจารณาความคิดของตัวเอง เพื่อการพัฒนาต่อยอดได้ตลอดเวลา
- มองปัญหาเดิมด้วยมุมมองใหม่ๆ จากการตั้งคำถาม การฝึกฝนเป็นคนช่างสงสัย หรือ ช่างเอ๊ะ ! จะทำให้ตนเองมีพฤติกรรมเป็นคนชอบค้นคว้าหาคำตอบอยู่ตลอดเวลา และจะนำไปสู่การสะสมคำตอบในตัวเอง
- เมื่อคิดเรื่องอะไร ต้องคิดให้เป็นภาพ เพื่อให้เกิดความคิดแบบองค์รวมหรือบูรณาการ เพราะการมองเห็นภาพรวมที่ชัดเจนของปัญหาหรือเรื่องราวต่างๆ จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรืออธิบายความได้อย่างง่ายดาย และสะดวกต่อการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้อื่น
- เชื่อมโยงสิ่งที่ไม่เข้ากันเป็นเรื่องเดียวกัน เพื่อผสมผสาน หรือ Mix & Match เรื่องที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกันให้เกิดเป็นเรื่องราวใหม่ บริการใหม่หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ได้ เพราะความหลากหลายต่างๆ จะนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม
- การมองต่างมุม การพิจารณาเรื่องราวเดิมๆ ในชีวิตหรือในการแก้ไขปัญหาด้วยมุมมองและวิธีการใหม่ จะนำไปสู่การคิดนอกกรอบการรับรู้เดิม และการสร้างสรรควิธีการใหม่ในชีวิตได้ในที่สุด
- การคิดเชิงอุปมาอุปไมย เพื่อสร้างความเข้าใจที่ง่ายตายมากขึ้นทั้งตัวเองและผู้อื่น และสามารถทำให้เรื่องราวเหล่านั้นจดจำได้ง่ายขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารและถ่ายทอดต่อผู้อื่นต่อไป
- อยู่ใกล้คนเก่ง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ หรือรับการถ่ายทอดแนวคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์จากบุคคลที่เรามีความชื่นชมและศรัทธา เพื่อกระตุ้นให้เราพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จเช่นบุคคลเหล่านั้น

ที่มา : หนังสือ Idea gets Rich : เทคนิคสะกิดสมอง แต่งโดย พงษ์ ภาวิจิตร